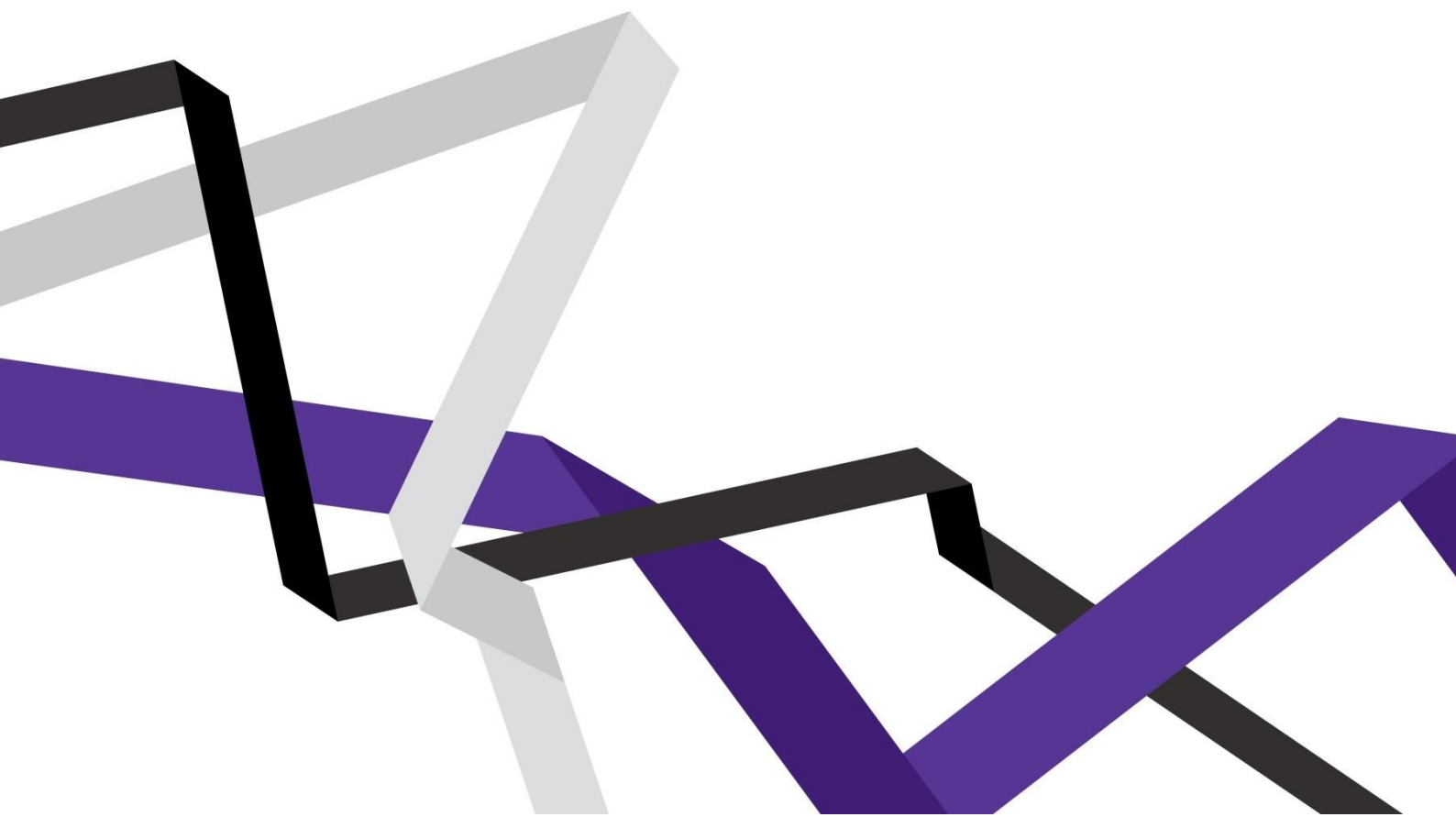

Små og mellemstore virksomheder

Konjunkturvurdering

4. kvartal 2018

Fakta om undersøgelsen

SMVdanmarks konjunkturanalyse er baseret på et spørgeskema udsendt til godt 2.100 respondenter, hvoraf 680 små og mellemstore virksomheder har deltaget. I alt 657 respondenter har besvaret hele spørgeskemaet, mens 23 respondenter har givet nogle svar. Virksomhederne beskæftiger sig inden for byggeri, mindre industri, butikshåndværk, autoreparation og beslægtede servicefag. Svarene er indsamlet i perioden 16. november – 3. december 2018.

Om SMVdanmark

SMVdanmark arbejder for at sikre små og mellemstore virksomheder de bedste betingelser for vækst og udvikling. Vi tager os af små og mellemstore virksomheders interesser over for politikere og øvrige myndigheder både i Danmark og EU. SMVdanmark blev stiftet i 1879 og repræsenterer i dag knap 18.000 små og mellemstore virksomheder indenfor byggeri, industri, auto, service og butiksfag. Medlemsskaren repræsenterer en stor og mangfoldig del af dansk erhvervsliv. Medlemsvirksomhederne repræsenterer både traditionelle håndværksfag, højteknologiske fremstillingsvirksomheder og helt nye fagområder som it, design og grafiske fag. Og de bidrager alle til at skabe nye arbejds- og uddannelsespladser.

SMVdanmarks SMV-konjunkturvurdering – december 2018

ISSN: 1901-9084

SMVdanmarks SMV-konjunkturvurdering udgives af SMVdanmark 4 gange årligt. SMV-konjunkturvurderingen kan hentes gratis på SMVdanmarks hjemmeside.

Redaktionen af nærværende udgave er afsluttet 6. december 2018.

Henvendelse vedrørende analysen:

SMVdanmark • Islands Brygge 26 • 2300 København S

Tlf. +45 33 93 20 00 • Fax +45 33 32 01 74 • www.SMVdanmark.dk

Ansv. red.: Lars Magnus Christensen (christensen@SMVdanmark.dk)

Redaktion: Lasse Hounsgaard Christensen (hounsgaard@SMVdanmark.dk),

Lasse Lundqvist (lundqvist@SMVdanmark.dk) og

Mathias Bille Leerbech (leerbech@SMVdanmark.dk)

Indhold

Resumé	4
Hovedpointer fra undersøgelsen.....	4
Konjunkturbarometret falder for første gang i år	5
Danmarks økonomiske situation	5
Investeringslysten.....	5
Virksomhedernes økonomiske situation.....	5
Forventninger til årets resultat.....	5
SMVdanmarks Konjunkturbarometer	5
Vurderingen af danmarks og virksomhedernes økonomiske situation mødes.....	6
Eksporttilliden falder, men er stadig høj.....	8
SMV'erne forventer mindre aktivitet i de kommende 3 måneder	9
Ordretilliden fordelt på brancher	9
Beskæftigelsestilliden stiger til rekordhøjt niveau	10
Udbudsindekset stiger	11
Bilag.....	13
Beregning af SMV-konjunkturbarometret	13

Resumé

SMV'erne ser mindre positivt på fremtiden end sidste år. Dette ses i SMVdanmarks Konjunkturbarometer, som er faldet med hele 10 pct. point fra 27 pct. til en tendens på 17 pct. set i forhold til samme tidspunkt sidste år. Dette skyldes primært et fald i vurderingen af Danmarks økonomiske situation og et fald i investeringslysten. Niveauet er ikke set så lavt siden 1. kvartal 2016.

SMV'ernes forventninger til Danmarks økonomiske situation er faldet med 25 pct. point siden 4. kvartal 2017, hvilket betyder, at tendensen i 4. kvartal 2018 ligger på 23 pct. Imens falder tendensen for investeringslysten med 9 pct., hvilket placerer tendensen på 3 pct. dette kvartal.

Det store fald i SMV'ernes vurdering af Danmarks økonomiske situation betyder også, at vurderingen af Danmarks økonomiske situation og virksomhedernes økonomiske situation vurderes lige god, efter at Danmarks økonomiske situation er blevet vurderet bedre end virksomhedernes de seneste 4 år.

Eksporttilliden falder med 1 nettotal i indeværende kvartal, men ligger stadig på et fornuftigt niveau. Den sæsonkorrigerede ordretillid er uændret, mens den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid i indeværende kvartal stiger til det samme niveau som 4. kvartal sidste år, nemlig nettotal 8, som er det højeste niveau, vi har set i den sæsonkorrigeret beskæftigelsestillid. Udbudsindekset stiger med 26 nettotal dette kvartal, hvilket også placerer udbudsindekset på et af de højeste niveauer.

Hovedpointer fra undersøgelsen

- Vurderingen af virksomhedernes økonomiske situation falder med 2 pct. point fra 25 pct. til 23 pct. i dette kvartal.
- Investeringslysten falder 9 pct. point fra 12 pct. til 3 pct. i dette kvartal. Sammenlignes der med samme tidspunkt sidste år, var tendensen på 12 pct.
- Forventningerne til årets resultat falder med 2 pct. point fra 22 pct. til 20 pct.
- Afstanden mellem vurderingen af Danmarks økonomiske situation og virksomhedernes falder med 13 pct. point, hvorfor vurderingen af Danmarks økonomi og vurderingen af virksomhedernes økonomi begge ligger med en tendens på 23 pct.
- Eksporttilliden falder lidt i forhold til sidste kvartal, men er dog stadig på et højt niveau. Eksporttilliden falder med 1 nettotal fra nettotal 14 til nettotal 13.
- Den sæsonkorrigerede ordretillid ændres ikke i indeværende kvartal, hvilket betyder, at den stadig placerer sig på nettotal 14. Altså stadig et stabilt niveau sammenlignet med de seneste par år.
- Den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid stiger med 1 pct. point fra nettotal 7 til nettotal 8, hvilket er et nyt rekordhøjt niveau, som ellers kun er set i 4. kvartal 2017.
- Udbudsindekset stiger igen efter et stort fald i sidste kvartal. Faktisk stiger udbudsindekset med hele 26 indekstal fra indeks 116 til indeks 141.

Konjunkturbarometret falder for første gang i år

Danmarks økonomiske situation

SMV'erne vurderer Danmarks økonomiske situation lavt. Vurderingen af Danmarks økonomiske situation falder med hele 25 pct. point siden samme kvartal sidste år, hvilket betyder, at tendensen i 4. kvartal 2018 ender på 23 pct. Faldet sker hovedsageligt på baggrund af, at der er flere virksomheder, som mener, at Danmarks økonomiske situation forværres, mens der er færre, som mener, at den forbedres.

Investeringslysten

Investeringslysten falder med 9 pct. point siden 4. kvartal 2017, hvilket betyder, at investeringslysten i indeværende kvartal placerer sig med en tendens på 3 pct. Tendensen er ikke set så lav siden 1. kvartal 2016. Denne ændring sker på baggrund af, at 5 pct. point færre vurderer det fordelagtigt at investere i produktionsudvidelser i forhold til sidste år, mens 4 pct. point flere mener, at det er mindre fordelagtigt at investere i produktionsudvidelser sammenlignet med sidste år.

Virksomhedernes økonomiske situation

Virksomhederne vurderer, at deres økonomiske situation falder marginalt i forhold til sidste år. I betragtning af, at virksomhederne vurderer Danmarks økonomiske situation 25 pct. point dårligere end sidste år, falder deres vurdering af egen virksomhed kun med 1 pct. point siden sidste år. Tendensen i 4. kvartal 2018 ender derfor på 23 pct.

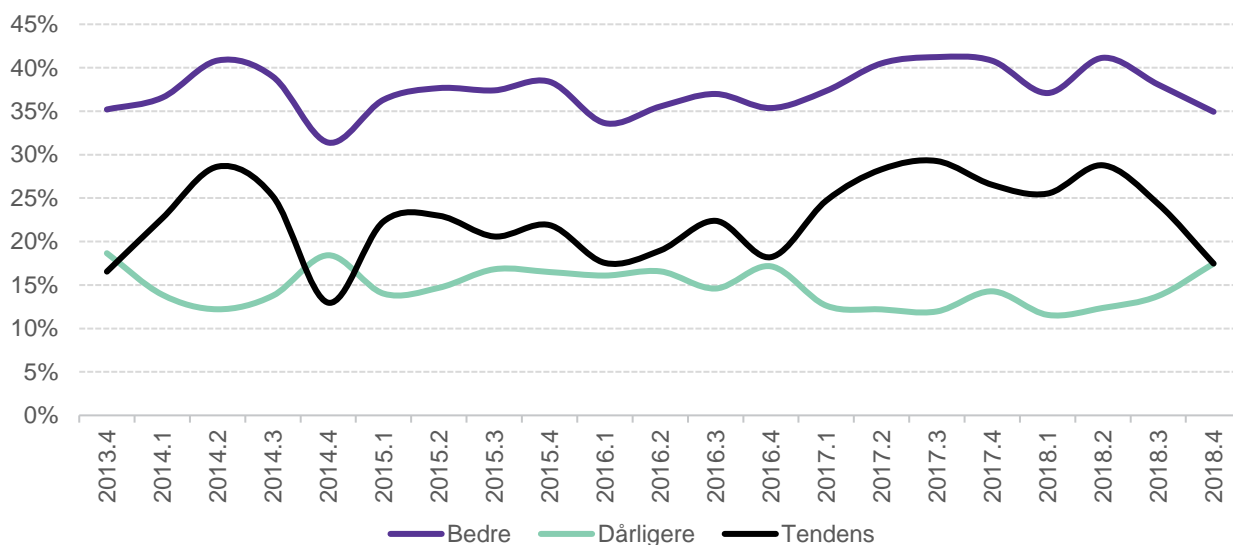
Forventninger til årets resultat

Der er et lille fald i forventningerne til årets resultat. Forventningerne til årets resultat falder med 2 pct. point fra 22 pct. til 20 pct. og er således det laveste niveau målt i 2018. Denne udvikling skyldes hovedsageligt, at andelen af SMV'er, som forventer dårligere resultat end sidste år, stiger mere end den andel, som forventer et bedre resultat i 4. kvartal 2018 end sidste år.

SMVdanmarks Konjunkturbarometer

SMVdanmarks Konjunkturbarometer falder. Barometret falder i indeværende kvartal med 7 pct. point. Dette er det største fald i barometeret siden 4. kvartal 2014. Dette betyder, at tendensen i 4. kvartal 2018 ender på 17 pct. point, hvilket heller ikke er set lavere siden 4. kvartal 2014. Faktisk falder barometeret med hele 10 pct. point set i forhold til for et år siden, hvor tendensen lå på 27 pct. Det er alle fire konjunkturspørgsmål, som er med til at trække konjunkturbarometret ned i indeværende kvartal. Det er dog især investeringslysten og Danmarks økonomiske situation, som trækker barometeret ned.

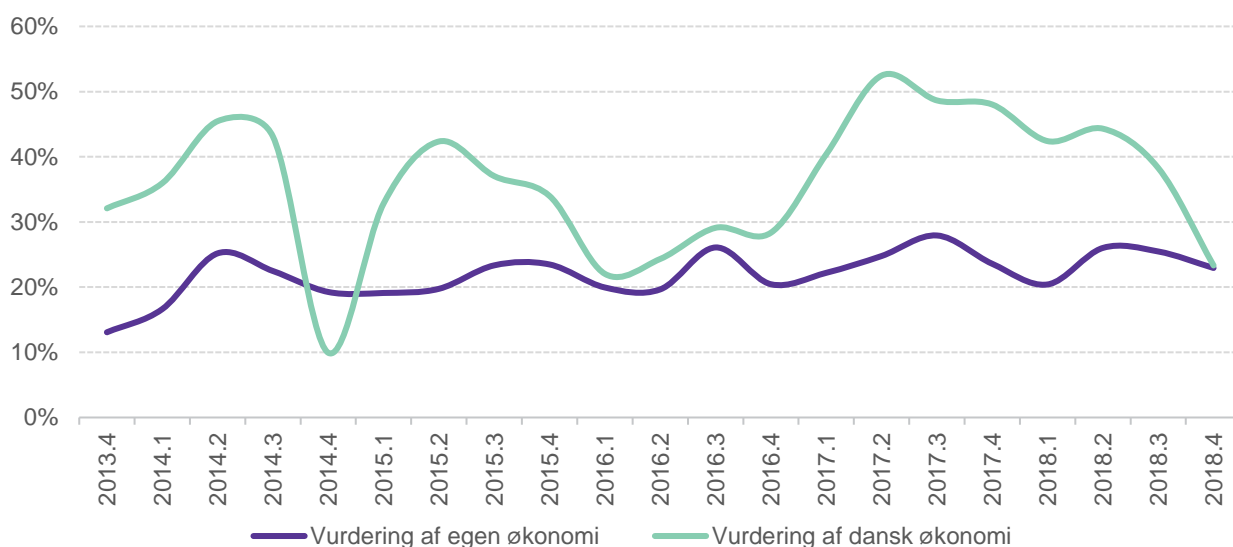
Figur 1: SMVdanmarks Konjunkturbarometer

Vurderingen af danmarks og virksomhedernes økonomiske situation mødes

For første gang siden 4. kvartal 2014 vurderer SMV'erne ikke Danmarks økonomiske situation højere end virksomhedernes. Faktisk ender forskellen mellem de to tendenser på 0 pct. point, hvor den danske økonomi blev vurderet 24 pct. point bedre end virksomhedernes sidste år. Virksomhederne vurderer deres egen økonomi 1 pct. point dårligere end sidste år, mens deres vurdering af den danske økonomi falder med hele 25 pct. point siden samme kvartal sidste år.

Figur 2: Forholdet mellem Danmarks og virksomhedernes økonomiske situation

Antal respondenter Danmarks økonomi: 675

Antal respondenter virksomhedernes økonomi: 672

På tværs af brancherne vurderer SMV'erne konjunkturbarometret forskelligt. De mest positive brancher er industribranchen, som lander på en samlet tendens på 21 pct., hvilket er 2 pct. point højere end sidste kvartal. Imens ender butiks-, bygge- og servicebrancherne alle på 17 pct., hvor byggebranchen gennemgår den største udvikling siden sidste kvartal. Faktisk falder byggebranchens samlede tendens med hele 12 pct. point. Service- og butiksbrancherne falder med hhv. 8 pct. point og 3 pct. point.

Hvis man ser på de fire konjunkturspørgsmål, som udgør konjunkturen, er der stor forskel på, hvordan de enkelte brancher svarer. Den første indikator er SMV'ernes vurdering af Danmarks økonomiske situation. Den største positive overvægt af virksomheder findes i butiks- og byggebrancherne, hvor 40 pct. i begge brancher mener, at Danmarks økonomiske situation er forbedret, mens tallene for industri og service er hhv. 33 pct. og 36 pct. På trods af, at den største andel af positive virksomheder findes i butiks- og byggebrancherne, er det også disse brancher, hvor det modsatte er tilfældet. Det er nemlig også de brancher, hvor flest mener, at Danmarks økonomi er forværret. Dette betyder altså, at industribranchen ender på den samlet højeste tendens, nemlig 25 pct., mens byggebranchen ender på 24 pct. Butiks- og servicebrancherne ender derfor med den samlet laveste tendens på hhv. 23 pct. og 22 pct.

Til spørgsmålet om virksomhedernes vurdering af deres egen økonomiske situation er det byggebranchen, som har den største positive overvægt af virksomheder, hvor 46 pct. af virksomhederne vurderer deres økonomiske situation bedre i dag sammenlignet med sidste år. Dernæst kommer butiksbranchen, hvor tallet er 43 pct. Andelen af virksomheder i industri- og servicebrancherne, som vurderer virksomhedens økonomiske situation forbedret, er hhv. 39 pct. og 35 pct. Byggebranchen ender derfor også med at have den samlet højeste tendens, som mere præcist er 26 pct., mens industribranchen kommer lige efter med en samlet tendens på 25 pct. Den samlede tendens for virksomhedernes økonomiske situation i butiks- og servicebrancherne er hhv. 23 pct. og 18 pct.

For spørgsmålet angående virksomhedernes vurdering af årets resultat i forhold til samme tidspunkt sidste år, er den mest positive branche industribranchen, som har de højeste forventninger til årets resultat med en positiv overvægt af virksomheder på hele 48 pct. Dernæst kommer butiksbranchen, hvor andelen, hvis forventninger til årets resultat er højere end sidste år, er 47 pct. Dernæst kommer byggebranchen med et tal på 45 pct. og til sidst servicebranchen, hvor tallet er 41 pct. Dette betyder, at industribranchen også er den branche, hvor den samlede tendens er højest, nemlig 26 pct. Butiks- og byggebrancherne ligger sig i midten med en samlet tendens, hvor forventningerne til årets resultat er på hhv. 22 pct. og 20 pct. Den mest skeptiske branche er servicebranchen, hvor den samlede tendens ender på 17 pct.

Det sidste parameter er investeringslysten. Her er det industribranchen, som har den største positive andel. Mere præcist mener 21 pct., at det er mere fordelagtigt at investere i dag, end det var på samme tidspunkt sidste år. Den samme andel udgør 20 pct. i servicebranchen, mens tallet for butiks- og byggebrancherne er hhv. 15 pct. og 12 pct. Den samlede tendens falder for alle 4 brancher, men især butiks- og byggebrancherne falder meget. Faktisk falder butiksbranchens samlede tendens med hele 15 pct. point i indeværende kvartal til en samlet tendens på 0 pct. Den samlede tendens for byggebranchen falder til -1 pct., mens tallet for industri- og servicebrancherne lander på hhv. 6 pct. og 9 pct.

Eksporttilliden falder, men er stadig høj

Eksporttilliden falder, men befinder sig stadig på et fornuftigt niveau. Mere præcist falder eksporttilliden med 1 nettotal i indeværende kvartal. Dette skyldes, at SMV-eksportørernes eksporttillid stiger med 3 nettotal, mens underleverandørernes eksporttillid falder med 6 nettotal. Dette dyk skal dog ses i lyset af, at eksporttilliden i 4. kvartal 2018 stadig er 1 nettotal højere end samme tidspunkt sidste år.

Figur 3: SMVdanmarks Eksporttillid

Antal respondenter SMV-eksportører: 69

Antal respondenter underleverandører: 52

Forklaring

Et positivt nettotal betyder, at en overvejende del af virksomhederne forventer, at eksporten i deres egen/den virksomhed, de leverer til, vil stige i løbet af de næste tre måneder. Omvendt betyder et negativt nettotal, at en overvejende del af virksomhederne forventer, at eksporten vil falde.

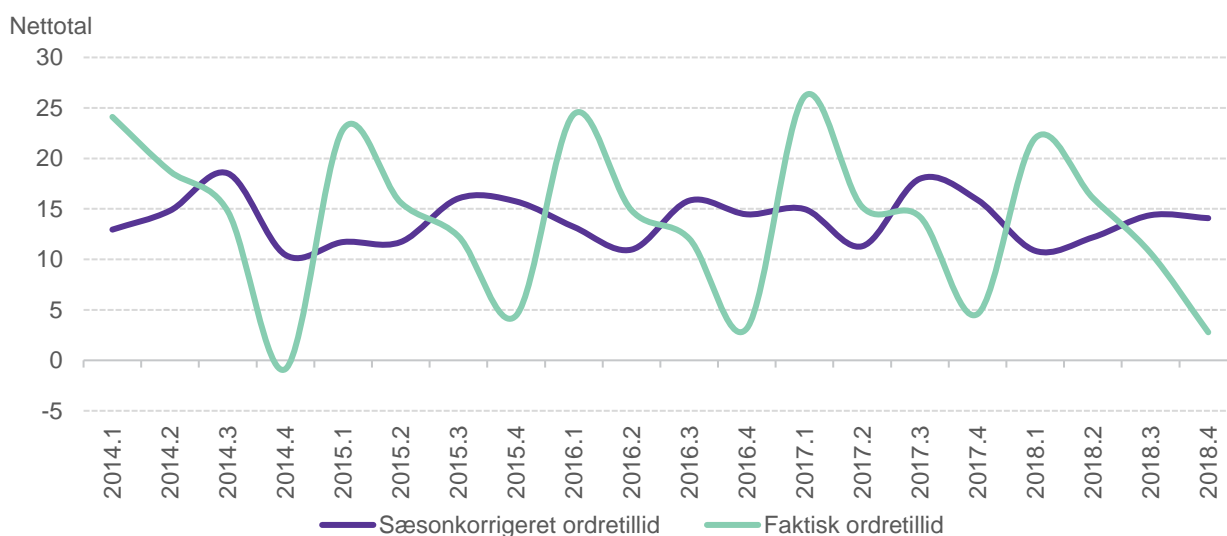
SMVdanmark mener...

At det skal være nemt for SMV'er at eksportere til udlandet. Eksport udgør et vigtigt element i videreudviklingen af en virksomhed. De offentlige tilskudsmidler til eksportfremme bør derfor reserveres til SMV'erne og ikke til store virksomheder, som allerede selv har den fornødne kapital. Det skal desuden være lettere for SMV'er at få adgang til de offentlige rådgivnings- og støtteordninger relateret til eksport.

SMV'erne forventer mindre aktivitet i de kommende 3 måneder

Ligesom alle de andre år dykker den faktiske ordretillid i 4. kvartal 2018. Mere præcist falder ordretilliden med 8 nettotal, hvilket betyder, at den faktiske ordretillid ender på nettotal 3. Imens ændrer den sæsonkorrigerede ordretillid sig ikke og forbliver derved på nettotal 14, præcis som sidste kvartal. Sammenligner man med den gennemsnitlige sæsonkorrigerede ordretillid de seneste 5 år, som netop er nettotal 14, fremgår det, at SMV'erne dette kvartal stadig har en nogenlunde stabil ordretillid.

Figur 4: SMVdanmarks sæsonkorrigerede ordretillid

Antal respondenter: 677

Forklaring

Et positivt nettotal betyder, at en overvejende del af virksomhederne forventer at få flere ordrer om tre måneder sammenlignet med nu. Omvendt betyder et negativt nettotal, at en overvejende del af virksomhederne forventer færre ordrer.

Ordretilliden fordelt på brancher

Variationen for ordretilliden er stor, når der ses på de forskellige brancher. Den sæsonkorrigerede ordretillid er størst for industribranchen, hvor nettallet er 21. Industribranchens sæsonkorrigerede ordretillid stiger således med 1 nettotal i indeværende kvartal fra nettotal 20. Bygge- og servicebrancherne ender begge med en sæsonkorrigeret ordretillid på nettotal 14, hvilket betyder, at byggebranchens sæsonkorrigerede ordretillid i indeværende kvartal falder med 3 nettotal, mens ordretilliden for service ikke ændres. Den sæsonkorrigerede ordretillid for butikbranchen falder med 2 nettotal til nettotal 8 i indeværende kvartal. Det betyder altså, at industribranchens sæsonkorrigerede ordretillid er den eneste, som stiger i indeværende kvartal, hvilket også var tilfældet sidste år.

Figur 5: Byggesæsonkorrigeret ordretillid

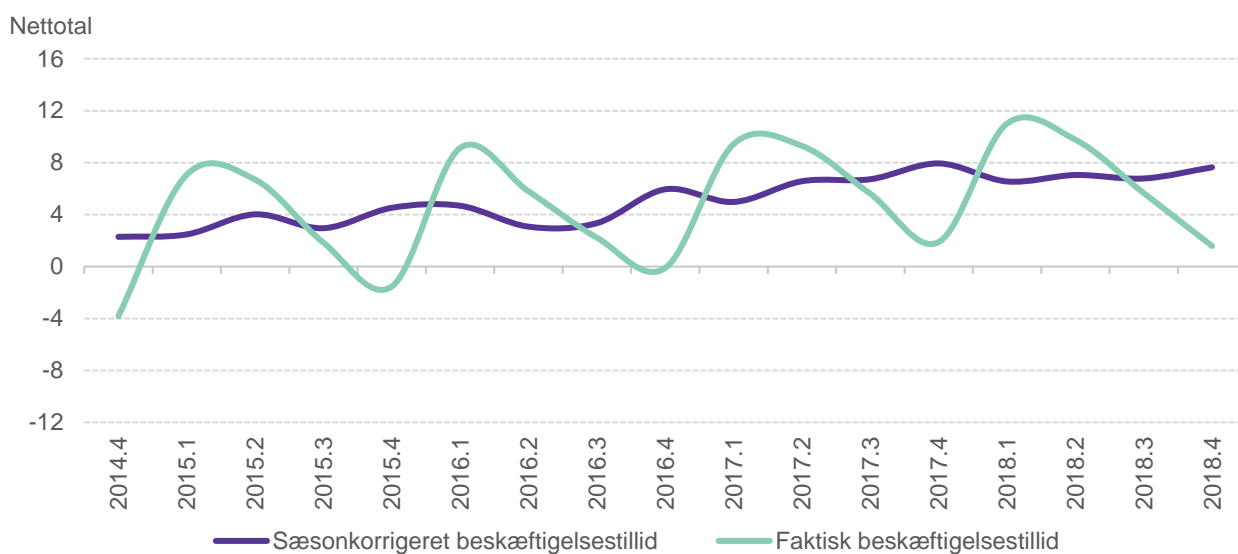
Antal respondenter: 275

Beskæftigelsestilliden stiger til rekordhøjt niveau

Den faktiske beskæftigelsestillid falder med 4 nettotal fra nettotal 6 til nettotal 2, mens den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid stiger med 1 nettotal fra nettotal 7 til nettotal 8, hvilket er præcis den samme udvikling, som vi så sidste år. Det betyder derfor også, at beskæftigelsestilliden ender på et rekordhøjt niveau, som kun er set i 4. kvartal 2017.

Variationen, for beskæftigelsestilliden brancherne i mellem, er stor. Butiks- og byggebrancherne har den laveste beskæftigelsestillid på nettotal -2, hvilket er det laveste de seneste 2 år. Butiksbranchen falder med 5 nettotal i indeværende kvartal, mens tallet fra byggebranchen er hele 7 nettotal. Industribranchen har den højeste beskæftigelsestillid på nettotal 8, selvom den falder med 4 nettotal i indeværende kvartal. Servicebranchens beskæftigelsestillid ændres ikke i indeværende kvartal, hvorfor beskæftigelsestilliden fortsat er nettotal 6.

Figur 6: SMVdanmarks sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid

Antal respondenter: 676

Forklaring

Et positivt netttotal betyder, at en overvejende del af virksomhederne forventer at få flere medarbejdere i deres virksomhed i løbet af de næste tre måneder sammenlignet med nu. Omvendt betyder et negativt netttotal, at en overvejende del af virksomhederne forventer at have færre medarbejdere i deres virksomhed.

SMVdanmark mener...

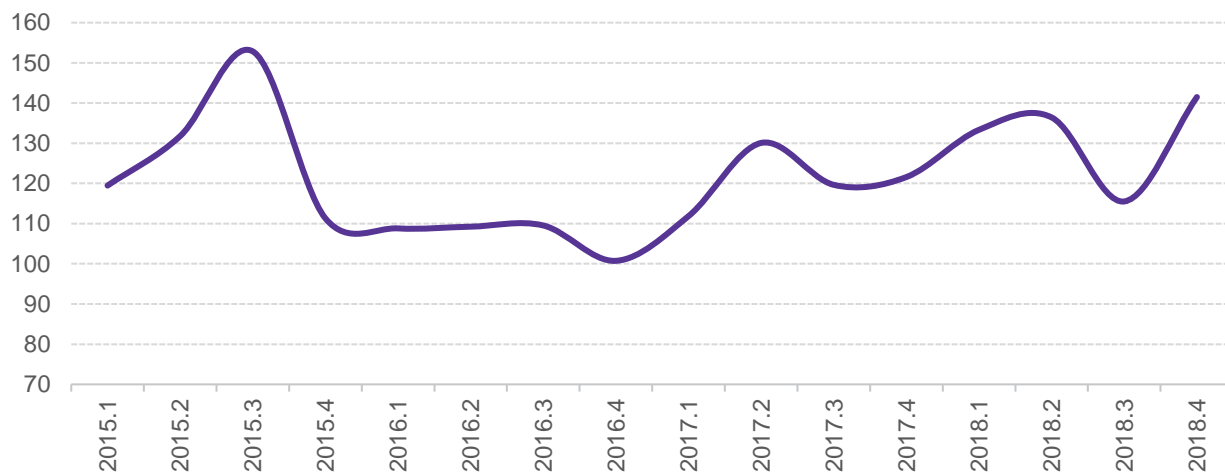
At det er glædeligt, at håndværkerfradraget efter intensivt pres fra SMVdanmark nu endeligt er gjort permanent. Håndværkerfradraget er et effektivt middel til at reducere omfanget af sort arbejde, og det bidrager til at holde gang i beskæftigelsen samt oprettelsen af nye praktikpladser til lærlinge inden for byggeriet.

Udbudsindekset stiger

Udbudsindekset stiger fra indeks 116 til indeks 141 i indeværende kvartal. Det placerer udbudsindekset på det højeste niveau siden 3. kvartal 2015. Denne store stigning på 25 indekstal skal ses i lyset af, at indekset i forrige kvartal faldt med 20 indekstal. Dette er altså et udtryk for, at SMV'erne mener, at kommunerne igen er blevet bedre til at udbyde deres opgaver i mindre klumper, så de små og mellemstore virksomheder har mulighed for at byde på dem

Figur 7: SMVdanmarks Udbudsindeks

Indeks: 2011.1 = 100

Antal respondenter: 266

SMVdanmark, december 2018

Bilag

Beregning af SMV-konjunkturbarometret

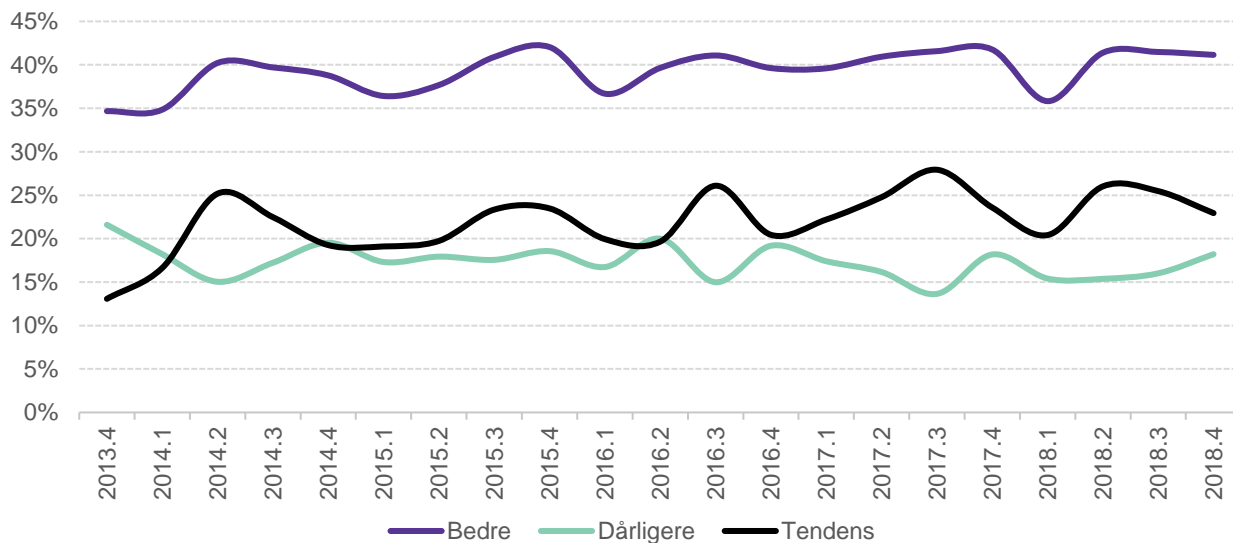
Beregningen af SMV-konjunkturbarometret er baseret på følgende 4 spørgsmål:

1. Hvordan vurderer du virksomhedens generelle økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?
2. Hvordan forventer du på nuværende tidspunkt, at virksomhedens resultat for indeværende år bliver i forhold til resultatet for sidste år?
3. Hvor fordelagtigt mener du, at det er at investere i produktionsudvidelser på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?
4. Hvordan vurderer du Danmarks økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

Der er foretaget en vejning af svarene, så hver af de hovedbrancher, der indgår i panelet, får den samme vægt, som branchen har på landsplan. Service indeholder kun udvalgte servicefag.

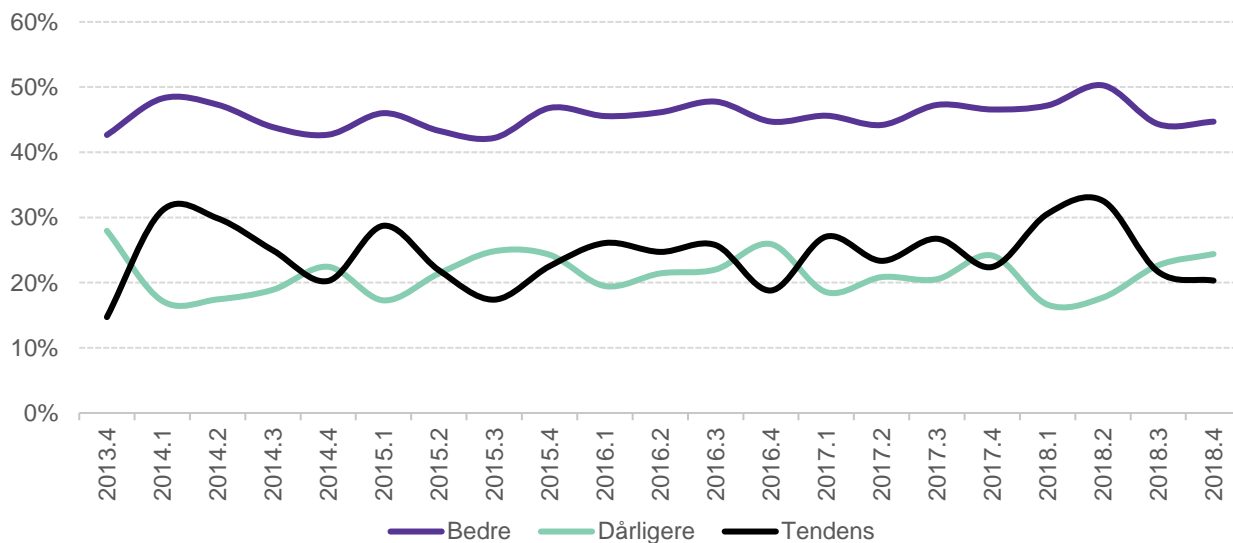
Se figurene næste side.

Figur 8: Hvordan vurderer du virksomhedens generelle økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

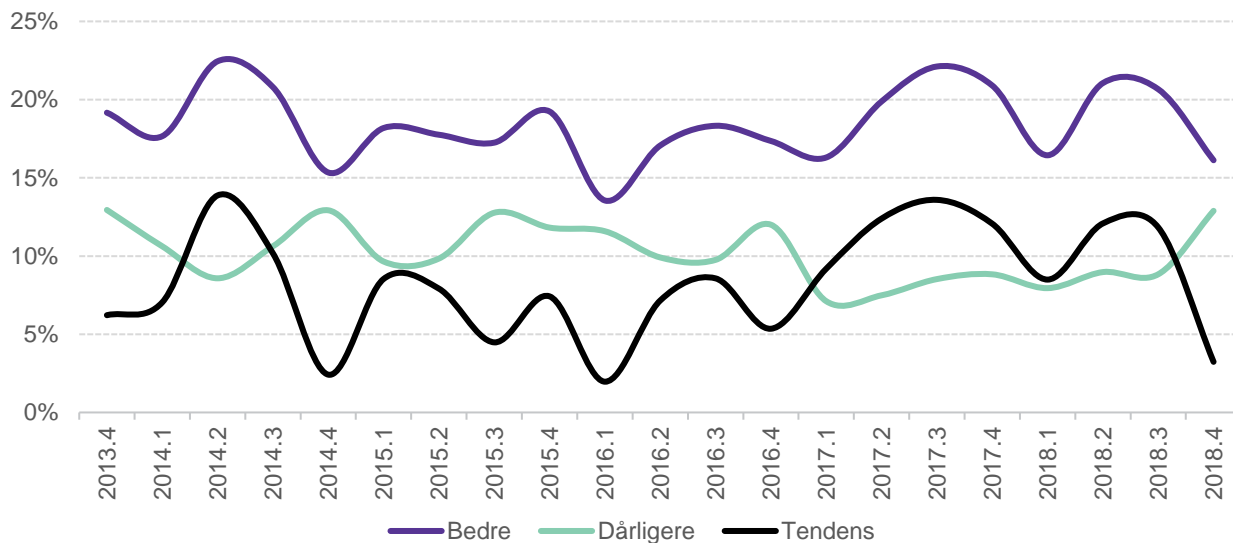
Antal respondenter: 672

Figur 9: Hvordan forventer du på nuværende tidspunkt, at virksomhedens resultat for indeværende år bliver i forhold til resultatet sidste år?

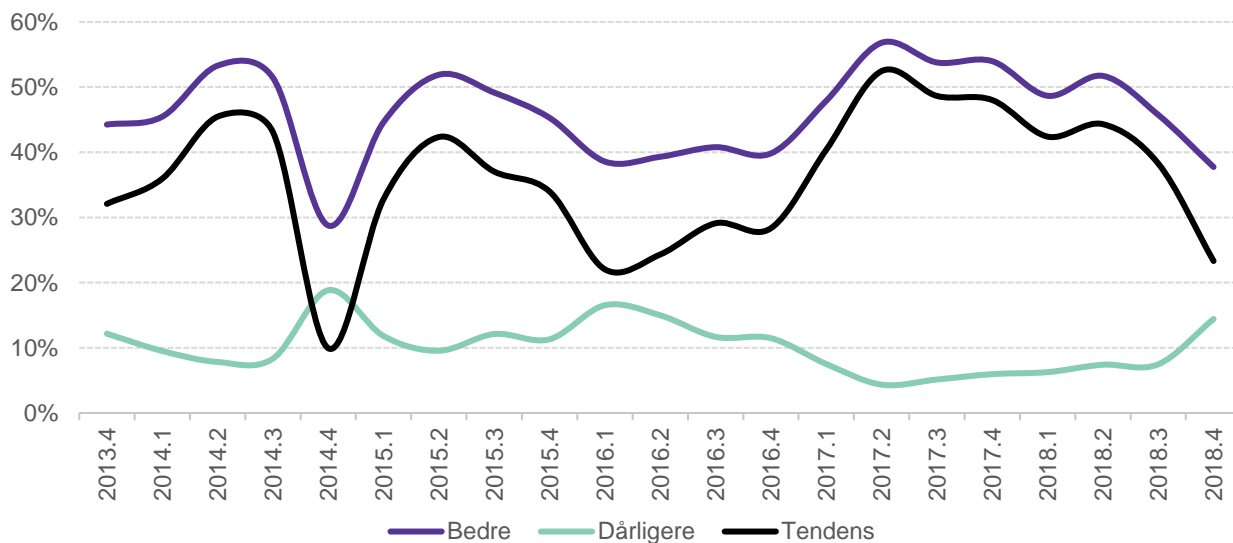
Antal respondenter: 667

Figur 10: Hvor fordelagtigt mener du, at det er at investere i produktionsudvidelser på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

Antal respondenter: 667

Figur 11: Hvordan vurderer du Danmarks økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

Antal respondenter: 675